

تبیین و مقایسه شاخصه‌های تاثیرگذار بر رضایت پسران و دختران ۱۱ تا ۱۵ سال از مجتمع‌های مسکونی نوساز (نمونه مورد مطالعه: شهرک‌های مسکونی تنکابن)

مژده صیادی^{*۱}

Mozhde.sayadi@ymail.com

سارا شریعتی^۲

تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۱/۸

تاریخ دریافت: ۹۹/۹/۱

چکیده

زمینه و هدف: مسکن دارای شاخص‌های مختلفی از جمله روانشناختی، کالبدی، فردی، اجتماعی و... است. این شاخص‌ها به واسطه دو متغیر سن و جنس در رضایت افراد از مجتمع‌های مسکونی تاثیرگذارند. امروزه ساخت مجتمع‌های مسکونی بدون تناسب با شرایط کاربران باعث نارضایتی افراد از محل سکونتشان شده‌است؛ که در کودکان به صورت مشکلات روانشناختی بروز می‌یابد. بنابراین در طراحی مجتمع‌های مسکونی توجه به رضایت کودکان امری ضروری می‌باشد. در پژوهش پیش‌رو تبیین و مقایسه شاخصه‌های تاثیرگذار بر رضایت کودکان (پسران و دختران ۱۱ تا ۱۵ سال) از مجتمع‌های مسکونی به تفکیک جنس مدنظر است.

روش بررسی: نوع تحقیق توسعه‌ای است؛ که به روش شاخص‌های تحقیق ترکیبی (کیفی-کمی)، توصیفی-همبستگی و علی-مقایسه‌ای انجام شده‌است. جامعه‌آماری شامل کودکان ۱۱-۱۵ سال ساکن در مجتمع‌های مسکونی شهرک‌های نوساز کاج، کریم‌آباد و آرامش واقع در شهر تنکابن است. جهت ارزیابی مقایسه‌ای تعداد ۱۰۰ دختر و ۱۰۰ پسر به عنوان نمونه انتخاب شدند. پس از انجام مطالعات نظری و مصاحبه با کودکان، چهارچوب نظری تحقیق تدوین شد و جهت گردآوری اطلاعات از دو پرسشنامه بسته پاسخ و طیفی (لیکرت) در زمینه رضایت از زندگی و مولفه‌های مهم مسکن استفاده شد. تجزیه و تحلیل یافته‌ها به کمک نرم‌افزار SPSS.19 و آزمون‌های همبستگی پیرسون، فریدمن و T-Student صورت گرفت. لازم به ذکر است عملیات فوق در سال ۱۳۹۹ به پایان رسید.

یافته‌ها: شاخصه‌های کالبدی (واحد همسایگی و واحد مسکونی)، محیطی (واحد همسایگی) و فردی براساس ابعاد عینی و ذهنی محیط به ترتیب با ضرایب تاثیر ۶/۹۵، ۵۰/۰۶، ۶/۴۵ و ۴/۰۰ شناسایی شدند. پسران و دختران فقط در مولفه‌های فضای تفریحی، ورزشی، بازی و مولفه‌های رفاهی، خدماتی، فرهنگی، تجاری به ترتیب با میانگین‌های ۳/۴۵، ۳/۳۶ و ۲/۶۶، ۲/۷۵ اختلاف نظر داشتند.

بحث و نتیجه‌گیری: طبق نتایج اختلاف نظرات کودکان در دو جنس مختلف بسیار ناچیز است و شاخصه کالبدی-واحد همسایگی بیشترین تاثیر را بر رضایت آنان دارد. بنابراین طراحی عواملی مانند: نمای مناسب، حیاط، فضای سبز و پوشش گیاهی متنوع، عناصر و مبلمان‌های محیطی، فضاهای باز، دوستانه و جمعی و... پیشنهاد می‌گردد.

واژه‌های کلیدی: رضایت از مسکن، ابعاد و شاخصه‌های مهم مسکن، رضایت از زندگی، کودکان ۱۱-۱۵ سال، جنس.

۱- استادیار گروه معماری، مؤسسه آموزش عالی شفق، تنکابن، ایران. * (مسئول مکاتبات)

۲- استادیار، گروه معماری، دانشکده معماری و شهرسازی، واحد قزوین، دانشگاه آزاد اسلامی، قزوین، ایران.

Explanation and comparison of Affecting Indices in Satisfaction of the Boys and Girls Aged 11 to 15 Years Old of Newly Built Residential Complexes (Case Study: Tonekabon Residential Townships)

Mozhde Sayadi ^{1*}

Mozhde.sayadi@ymail.com

Sara Shareati ²

Admission Date: January 27, 2021

Date Received: November 21, 2020

Abstract

Background and Objective: Housing has various indices such as psychological, physical, personal, social, etc. These indices affect people's satisfaction with their residential complexes by two variables, age and gender. Nowadays, the construction of residential complexes that do not fit the conditions of the users has caused people to be dissatisfied with their place of residence, which occurs in children in the form of psychological problems. Therefore, in designing residential complexes, paying attention to children's satisfaction is essential. In the present study, the identification and comparison of effecting indices in children's satisfaction with residential complexes disaggregated by gender is considered.

Material and Methodology: This study is a developmental research which has been done using mixed (qualitative and quantitative), descriptive-correlational and causal-comparative method. The statistical population includes children aged 11-15 years living in residential complexes of Kaj, Karimabad and Aramesh newly built townships located in Tonekabon city. For a comparative evaluation, 100 girls and 100 boys were selected as the sample. After conducting theoretical studies and interviews with children, a theoretical framework was developed and two closed-ended and Likert scale questionnaires in the field of life satisfaction and important components of housing were used to collect information. Findings were analyzed using SPSS.19 software and Pearson, Friedman and T-Student correlation tests.

Findings: Physical (neighboring unit and residential unit), environmental and individual indices based on the concrete and mental dimensions of the environment were identified with impact factors of 50.06, 6.9, 6.45 and 4.00, respectively. Boys and girls disagreed only in the components of recreational, sports and games and also the components of welfare, service, cultural and commercial with averages of 3.45, 3.36 and 2.66, 2.75, respectively.

Discussion and Conclusion: According to the results, there are very slight differences between the opinions of children in two sexes and the concrete-neighboring unit index has the greatest impact on their satisfaction. Therefore, designing the factors such as: suitable facade, yard, green space and various vegetation, environmental elements and furniture, open spaces, friendly and collective spaces, etc. is recommended.

Key words: Housing Satisfaction, Important Dimensions and Indices of Housing, Life Satisfaction, Children Aged 11-15 Years Old, Gender.

1- Assistant Professor, Department of Architecture, Shafaq Institute of Higher Education, Tonekabon, Iran.
*(Corresponding Author)

2- Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Architecture and Urban Planning, Qazvin Branch, Islamic Azad University, Qazvin, Iran.

مقدمه

بنابراین در پژوهش پیش رو تبیین و مقایسه شاخصه‌های تاثیرگذار در رضایت پسران و دختران ۱۱ تا ۱۵ سال از مجتمع‌های مسکونی نوساز به عنوان عاملی مهم در میزان رضایت افراد از کل زندگی مدنظر قرار گرفته است. جهت رسیدن به هدف اصلی پژوهش ابعاد، شاخصه‌ها، مولفه‌ها و گویه‌های رضایت از محل سکونت براساس ویژگی‌های جامعه-آماري ارزیابی شده و جهت ارائه راهکارهای مناسب طراحی میزان توجه به هر کدام از آن‌ها بر مبنای تفکیک جنس بررسی می‌شود. در ادامه پرسش‌ها و فرضیات تحقیق ارائه می‌گردد.

پرسش‌های تحقیق

- در طراحی مجتمع‌های مسکونی چه شاخصه‌ها و مولفه‌هایی باعث رضایت پسران و دختران ۱۱ تا ۱۵ سال می‌شود؟
- پسران و دختران ۱۱ تا ۱۵ سال در کدام یک از مولفه‌های تاثیرگذار بر رضایت از مسکن محل سکونت خود اختلاف نظر دارند؟
- فرضیات: به نظر می‌رسد شاخصه‌های محیطی و شخصی براساس بعد ذهنی محیط تاثیر بیشتری بر رضایت کودکان از مجتمع‌های مسکونی دارد.
- به نظر می‌رسد در طراحی مجتمع‌های مسکونی با در نظر گرفتن عامل جنس مولفه‌هایی مانند آرزو و امید به آینده زیستی و نظرات شخصی به ترتیب بر میزان رضایت دختران و پسران ۱۱ تا ۱۵ سال تاثیر بیشتری دارد.

۱- تعریف مفاهیم و مبانی نظری

۱-۱- رضایت از مسکن (رضایتمندی سکونتی)

اصولاً رضایت از مسکن محل سکونت با عنوان رضایتمندی سکونتی مطرح می‌شود. رضایتمندی سکونتی به واسطه دو عامل مهم رضایت از زندگی و ابعاد و شاخصه‌های مهم مسکن قابل بررسی است و به شرایطی اطلاق می‌شود که ساکنان علاوه بر عوامل و تسهیلات کالبدی به عوامل اجتماعی و فرهنگی و روابط بین خود هم اهمیت می‌دهند و از کیفیت آن‌ها در مجتمع مسکونی خود راضی هستند. این نوع رضایت عمدتاً در

یکی از موضوعاتی که در سال‌های گذشته در بافت‌های شهری نوساز مورد توجه قرار گرفته‌است؛ میزان رضایتمندی شهروندان از کیفیت محیط مسکونی است (۱). امروزه رشد روزافزون شهر-نشینی بدون برنامه‌ریزی مناسب باعث فقدان پویایی، کارایی و توانمندی لازم برای تامین نیازهای شهروندان و برقراری رفاه، آسایش، امنیت و... شده‌است. این موضوع باعث افت شدید کیفیت سکونت در شهرها شده و در ادامه روان، احساس و ارزش‌های پایدار انسانی را بدون جایگزین‌های مناسب در معرض تهدید قرار داده‌است (۲). بررسی میزان رضایت افراد از مجتمع‌های محل زندگی خود و تامین آن امری بسیار ضروری است؛ زیرا یکی از جنبه‌های رضایت از زندگی، رضایت از محیط مسکونی و به تبع آن رضایتمندی سکونتی است (۳). پژوهشگران بسیاری در پی دستیابی به عوامل تاثیرگذار بر رضایت افراد از محیط مسکونی می‌باشند؛ که شامل طیف گسترده‌ای از شرایط ادراک شده عینی و ذهنی است. این عوامل اغلب جهت ارزیابی ادراکات و احساسات ساکنین از واحد مسکونی، محله (واحد همسایگی) به کار می‌روند (۴). عواملی مانند سن و جنس (۵) به همراه ویژگی‌های سنی جامعه‌آماري (بزرگسالان، نوجوانان و کودکان) نیز بر رضایت افراد از محیط زندگی تاثیرگذاراند (۶). اما در اکثر پژوهش‌ها رضایت افراد با پیروی از دوره‌های سنی و ویژگی‌های آن براساس تفکیک جنس بررسی نمی‌شود. باید به این نکته توجه نمود که ویژگی-های دختران و پسران در دوره‌های سنی یکسان کمی تفاوت دارد. کودکان در هر مرحله سنی نیازهایی دارند که اگر پاسخ داده نشود؛ باعث عدم تکامل دوره‌های بعدی و رشد شناختی آنان می‌شود. یکی از مراحل سنی بسیار مهم و حساس براساس تقسیم‌بندی ژان پیاژه^۱ بازه زمانی ۱۱ تا ۱۵ سال است. کودکان در این دوره سنی براساس احتمالات، ذهنیات در مورد آینده خود تصمیم‌گیری می‌کنند و به اصطلاح آرمانگرا هستند (۷).

1- Jean Piaget.

روانشناس معروف سوییسی که در مورد کودکان و ویژگی دوره‌های سنی آنان بر اساس رشد شناختی تحقیقات بسیار زیادی انجام داده است (۷).

مقیاس‌های واحد مسکونی، واحد همسایگی و محله قابل ارزیابی است (۸). باید اشاره نمود ویژگی‌های شخصی افراد نظیر سن و جنس، تحصیلات و شغل و درآمد نیز در میزان رضایت از مجتمع مسکونی تاثیرگذار است (۹).

۱-۲- رضایت از زندگی، شاخصه‌ها و مولفه‌های مهم مسکن زمانی که فرد زندگی متعادلی دارد و خواسته‌های او در ابعاد مختلف زندگی تامین می‌شود؛ رضایت از زندگی به وجود می‌آید، که شامل رضایت از خود، دوستان، خانواده، شغل، محل سکونت و... است (۱۰). محیط مسکونی به واسطه دو بعد عینی و ذهنی شامل شاخصه‌های محیطی (اجتماعی)، کالبدی (فیزیکی)، عوامل شخصی (فردی) باعث رضایت کاربران می‌شود. شاخصه‌های محیطی مجموعه‌ای از متغیرها است که با توجه به ذهنیات و نحوه ارتباط انسان با محیط و سایر افراد قابل سنجش‌اند که عبارت‌اند از: ازدحام، خلوت، قلمرو، فضای شخصی، روابط همسایگی، امنیت و... (۱۱). شاخصه کالبدی: ویژگی‌های فیزیکی و عینی محیط مانند هندسه، فرم، شکل، موقعیت، ارتباط عملکردی، سازماندهی فضایی، زیبایی بصری و غیره می‌باشند (۱۲). شاخصه عوامل شخصی: به ویژگی‌های شخصی و رفتاری فرد بستگی دارد؛ که شامل مالک یا مستاجر بودن، نظرات شخصی، آرزو و امید به آینده، ویژگی‌های فرهنگی و... است (۱۳).

۱-۳- تقسیم‌بندی دوره‌های سنی، ویژگی‌ها و تفاوت دختران و پسران ۱۱ تا ۱۵ سال

دوره‌های سنی افراد براساس ویژگی‌های رشد شناختی به مراحل مختلف تقسیم می‌شوند که کامل‌ترین آن را ژان پیاژه روانشناس سوئیسی انجام داده‌است. این تقسیمات شامل ۵ مرحله است: ۱- مرحله حسی-حرکتی (۰-۲ سال) ۲- مرحله پیش عملکردی (۲-۷ سال) ۳- پیش ادراکی و شهودی (۲-۴ سال) و (۴-۷ سال) ۴- عملیات عینی (۷-۱۱ سال) ۵- عملیات صوری (۱۱-۱۵ سال) (۱۴). در پژوهش پیش‌رو مرحله عملیات صوری به دلیل اینکه آخرین مرحله از تغییرات رشدشناختی بوده و پس از آن انسان به ثبات نسبی می‌رسد مدنظر قرار گرفته‌است. از ویژگی‌های بارز این دوران برنامه‌ریزی برای آینده، ذهن‌گرایی، تاکید بر نظرات شخصی، تصمیم‌گیری براساس

انتزاعیات و تمایلات شخصی و آرمانگرایی است (۷). تحقیقات روانشناختی در مورد مقایسه دختران و پسران در سنین ۱۱ تا ۱۵ سال نشان می‌دهد که از نظر جهت‌گیری‌های استدلالی به جز چند مورد تفاوت بارزی وجود ندارد. دختران در سطوح جهت‌گیری همدلانه و ارزش‌های درونی نسبت به پسران تمایل بیشتری به انجام رفتارهایی نظیر مشارکت و کمک کردن به دیگران دارند. در این زمینه در بخش‌های نودوستی، نیاز به رابطه بین دختران و پسران ۱۲ تا ۱۴ سال تفاوت اندکی وجود دارد (۱۵). به طور کلی دختران و پسران از نظر رشد شناختی خصوصیات نسبتاً یکسان دارند و نتایج استدلال آن‌ها از محیط اطراف نسبتاً مشابه است. در مواردی تفاوت‌های اندک بین بعضی از استدلال‌های این دو جنس (در مورد مسائل اجتماعی) نسبت به هم وجود دارد (۱۶).

۲- پیشینه پژوهش

رضایتمندی سکونتی در تحقیقات مختلف مورد ارزیابی قرار گرفته است که بنا به شرایط محیط و ویژگی‌های جامعه‌آماري شامل متغیرهای متفاوتی می‌باشد. نقدی و همکاران (۱۳۹۴) در پژوهشی میزان رضایت افراد از مسکن خود را در همدان بررسی کردند و بیان نمودند که مدت اقامت طولانی با ایجاد حس تعلق و روابط همسایگی، فضاهای تجمعی سبب رضایت افراد شده و سروصدا، موجب نارضایتی می‌شود. حبیبی و بهنامی فرد (۱۳۹۴) به بررسی فضاهای شهری در جهت پاسخگویی به نیاز نوجوانان پرداختند که شامل کودکان دوره سنی ۱۱ تا ۱۵ سال نیز می‌باشد. نتایج نشان داد عواملی مانند نورپردازی مناسب، فضاهای خدماتی، تجاری و تعاملاتی، فضاهای ورزشی و مبلمان محیطی، در رضایت یا عدم رضایت افراد تاثیر دارند. سیکوگنانی و همکاران^۱ (۲۰۰۸) در مقاله‌ای با عنوان تاثیر بافت مسکونی بر بهزیستی ذهنی کودکان و نوجوانان به بررسی مولفه‌های مسکن و عوامل موثر در بهزیستی آنان پرداختند و بیان کردند: افرادی که دارای امکانات رفاهی کمتری در واحد همسایگی هستند، رضایت کمتری دارند.

۳- چهارچوب نظری

چهارچوب نظری تحقیق به دلیل ویژگی‌های خاص جامعه‌آماري براساس مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی سوابق پژوهش، مصاحبه با کودکان و استفاده از نظر روانشناسان تدوین شد. بنابراین متن مصاحبه تحلیل و مقوله‌های اصلی و فرعی بر پایه نکات بیان شده در مصاحبه استخراج شد.

در ادامه به نحوه تحلیل مصاحبه، معرفی و چگونگی شناسایی ابعاد، شاخصه‌ها، مولفه‌ها و گویه‌های اثرگذار در رضایتمندی سکونتی اشاره می‌شود.

۴- محدوده مورد مطالعه

این محدوده شامل مجتمع‌های مسکونی سه شهرک تازه ساز کاج، آرامش و کریم آباد واقع در شهر تنکابن از استان مازندران می‌باشد. که با محدوده‌های اطراف به ترتیب ۴۷۰۰، ۲۱۰۰ و ۱۰۴۰۰ نفر جمعیت دارند.

ارتباط با همسایه‌ها در رضایت افراد نقش دارد. بیدن و آرکو^۱ (۲۰۱۱) در مقاله‌ای با عنوان ارزیابی میزان رضایت از مسکن در آکرا بیان می‌کنند؛ که اقتصاد نقش مهمی در رضایت افراد دارد. شهلائی و مهاجری (۲۰۱۵) در مقاله‌ای تحت عنوان از پس فضا: دیالکتیک فضای داخلی و خارجی در معماری می‌گویند: ایجاد فضای شخصی باعث افزایش امنیت و رضایت افراد از محیط می‌شود. لین و لی^۲ (۲۰۱۷) در مقاله‌ای تحت عنوان رضایت مسکونی مهاجران در ونزوئلا عواملی مانند: جنس، نسل، مالک بودن را در رضایت افراد از مسکن محل سکونتشان تاثیرگذار دانستند. متغیرهای گفته شده جز متغیرهای مهم می‌باشند که در تحقیقات مختلف بارها تکرار شده‌است. اما در پژوهش‌های اخیر متغیرهای مربوط به رضایتمندی سکونتی، به دو بعد عینی و ذهنی، شاخصه‌های محیطی، شخصی و کالبدی در مقیاس‌های واحد مسکونی و واحد همسایگی تقسیم‌بندی شده‌اند.

1- Baiden, Ph., Arku, G.

2- Lin, S. Li, Z.

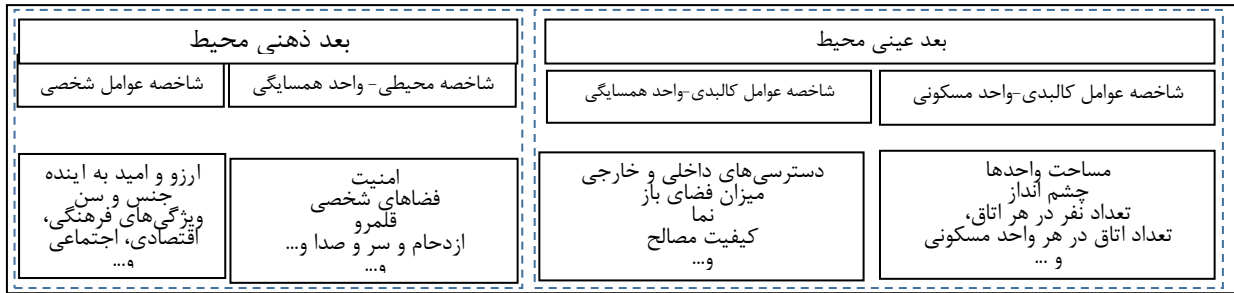
3- Wenzhou.

جدول ۱- خلاصه‌ای از تحقیقات انجام شده در مورد رضایتمندی سکونتی در ایران و سایر کشورهای جهان

Table 1. A summary of researches on residential satisfaction in Iran and other countries

ردیف	متغیرهای مهم رضایتمندی سکونتی	عنوان تحقیق	شاخصه‌ها/مقیاس	منابع
۱	حس تعلق، مدت اقامت، روابط همسایگی، عوامل اجتماعی و فضاهای تجمعی، سروصدا (نارضایتی)	بررسی میزان رضایت افراد از مسکن خود در همدان	عوامل محیطی، شخصی، عوامل کالبدی/واحد همسایگی، واحد مسکونی	(۱۷)
۲	نورپردازی، فضاهای خدماتی، تجاری، تعاملاتی، ورزشی، مبلمان محیطی در واحد محله و همسایگی	بررسی فضاهای شهری از جمله خیابان آزادی کرج در جهت پاسخگویی به نیاز نوجوانان	عوامل کالبدی، محیطی و شخصی/واحد همسایگی، مسکونی	(۱۸)
۳	امکانات رفاهی، ارتباط با دوستان، خانواده و همسایه	تاثیر بافت مسکونی بر بهزیستی ذهنی نوجوانان	عوامل کالبدی، عوامل محیطی/واحد همسایگی	(۱۹)
۴	عوامل شخصی مانند اقتصاد و طبقه اجتماعی	ارزیابی میزان رضایت مسکن و مقابله ساکنین در آکرا در غنا	عوامل شخصی، موقعیت اجتماعی- /	(۲۰)
۵	تقسیم بندی درونی و بیرونی فضاها و ایجاد فضای شخصی	از پس فضا: دیالکتیک فضای داخلی و خارجی در معماری	عوامل اجتماعی- محیطی / واحد همسایگی و واحد مسکونی	(۲۱)
۶	جنس، نسل و وضعیت اقتصادی و مالک بودن یا نبودن	رضایت مسکونی مهاجران در ونزو، شهری در چین	عوامل شخصی، نقش و موقعیت اجتماعی- /	(۲۲)
ردیف	متغیرهای مهم رضایتمندی سکونتی بر- اساس ابعاد عینی و ذهنی محیط	عنوان تحقیق	شاخصه‌ها/مقیاس	منابع
۱	عوامل عینی: نورگیری، نما، مساحت، بنا، دسترسی، وضعیت آسفالت، مبلمان محیط، مقاومت ساختمان و عوامل ذهنی: امیدواری به آینده، آرامش، سرزندگی، تندرستی، مشارکت، روابط همسایگی، آلودگی صوتی	بررسی ابعاد ذهنی و عینی رضایتمندی سکونتی در مجتمع‌های مسکونی نوساز توحید در سبزوار	عوامل کالبدی، شخصی، محیطی / واحد همسایگی، واحد مسکونی	(۲۳)
۲	ابعاد عینی و ذهنی شامل شاخصه‌های کالبدی، اجتماعی، اقتصادی (شخصی)	بررسی رضایتمندی سکونتی و تاثیر آن در ماندگاری جمعیت در مسکن مهر شهر بهبهان	عوامل کالبدی، عوامل اجتماعی- محیطی / واحد همسایگی، واحد مسکونی	(۲۴)
۳	بعد ذهنی: محافظت از حریم شخصی و استقلال ساکنین، تعامل اجتماعی سالم و سازنده در مجتمع‌های مسکونی. بعد عینی: مجموعه فضاهای کالبدی برای تمامی فعالیت‌های ذکر شده در بعد ذهنی	حمایت از حریم خصوصی در طراحی معماری مجتمع‌های مسکونی و تاثیر آن بر روابط سازنده در بین ساکنان	عوامل محیطی، کالبدی / واحد همسایگی	(۲۴)
۴	بعد عینی: دسترسی، پوشش درخت و نوع آسفالت، فضاهای عمومی و فضاهای خصوصی، چشم انداز	رضایت مسکونی در حومه شهرهای استرالیا: تاثیر زمینه‌های اجتماعی و جسمی بر رضایت از محله	عوامل کالبدی/ واحد همسایگی	(۲۵)
۵	بعد ذهنی محیط: امنیت و حفظ حریم خصوصی	امنیت و حریم خصوصی در معماری	عوامل محیطی / واحد همسایگی و مسکونی	(۲۶)

رضایتمندی سکونتی در کودکان دوره سنی ۱۱ تا ۱۵ سال طبق مفهوم سکونت، شاخصه‌ها و مولفه‌های مهم مسکن

شکل ۱- دیاگرام رضایتمندی سکونتی طبق مفهوم سکونت و مولفه‌های مهم مسکن

Figure 2. Diagram of residential satisfaction according to the concept of residence and important components of housing

جدول ۲ - شاخصه‌ها و مولفه‌های رضایتمندی سکونتی کودکان (۱۱ تا ۱۵ سال) (تبدیل موارد گفته شده توسط کودکان در مصاحبه به اصطلاحات علمی)

ابعاد تاثیرگذار در رضایتمندی سکونتی	شاخصه‌های تاثیرگذار در رضایتمندی سکونتی بر اساس تحلیل‌های منطقی و نتایج تحقیقات پیشین با توجه به عقاید‌ها (واحد مسکونی، واحد همسایگی)	مولفه‌ها و گویاهای تاثیرگذار در رضایتمندی سکونتی به تفکیک ابعاد ذهنی و عینی (مقیورهای علمی شده)	مولفه‌های عنوان شده توسط کودکان در مصاحبه
بعد ذهنی	شاخصه محیطی - واحد همسایگی	مکان‌های امن و قابل دیدن وجود تجهیزات یا ایمنی کنترل‌های امنیتی	امنیت
بعد عینی	شاخصه عوامل کالبدی - واحد مسکونی	-	داشتن اتاق جدا
بعد ذهنی	شاخصه محیطی - واحد همسایگی	-	مکثی متعلق به خود کودکان شلوغی و سرو صدا
بعد ذهنی	شاخصه محیطی - واحد همسایگی	تعداد واحد‌های آپارتمان تعداد ساکنین	ازدحام خلوت
بعد عینی	شاخصه محیطی - واحد همسایگی	سر و صدا و وقت و آمد	دسترسی‌های برای انجام کارها دیدن دریا و کوه
بعد ذهنی	شاخصه محیطی - واحد همسایگی	-	دیدن دوستان
بعد عینی	شاخصه عوامل کالبدی - واحد همسایگی	چشم‌انداز جنگلی چشم‌انداز دریا	تفریح ورزشی توری و تزیینی به شهر
بعد عینی	شاخصه عوامل کالبدی - واحد مسکونی	دسترسی (دسترسی آسان به مکان‌های شهر موقعیت مکانی دوری و نزدیکی به شهر	تعداد اتاق در هر واحد مسکونی تعداد اتاق در هر واحد مسکونی
بعد ذهنی	شاخصه محیطی - واحد همسایگی	-	لذت و (مکانیت مکان و محدود)
بعد عینی	شاخصه عوامل کالبدی - واحد مسکونی	پنج‌متری بزرگ روبه چشم انداز	پنج‌متری

بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد مسکونی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	مساحت	بزرگ بودن و کوچک بودن فلزا
			مساحت زمین		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	مساحت واحدهای مسکونی	فشار سبز، پوشش گیاهی متنوع	گل و گیاه و برخت
			مساحت اتاق‌ها		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	-	وجود حیاط	حیاط و محوطه
			-		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	زیبا بودن (درای تناسبات)	نمای	نمای
			مصلح با کیفیت		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	مصلح بومی مانند چوب	نمای	نمای
			شاخصی بودن نمای		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	شاخصی بودن نمای	نمای	نمای
			داشتن خط آسمان		
بعد ذهنی	شاخصه عوامل شخصی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	امید به بهتر شدن شرایط محتج‌های مسکونی	آرزو و تمرد به آینده زیست‌محیطی	امید به بهتر شدن توضیح
			جلوگیری از ساخت و سازهای بی‌رویه		
بعد ذهنی	شاخصه محیطی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	ارتباط خوب و مصیبت‌ها	همسایه‌ها و روابط عمومی	ارتباط با همسایه‌ها
			صحبت، صرف وقت با آن‌ها		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد مسکونی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	وجود ترانس رو به چشم انداز	ترانس	ترانس
			ترانس قابل استفاده و مناسب (مساحت)		
بعد عینی	شاخصه عوامل کلیدی- واحد همسایگی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	الایچی	عناصر و میلمان‌های محیطی	تیمکنت، الایچی و ستر فضایی باز
			وسایل بازی و ورزشی		
بعد ذهنی	شاخصه عوامل شخصی	بازارهای وسیع تر ارتباط با میزان تور برپاشی محیطی	مصلحتی و تیمکنت	نظرات شخصی	نظرات در مورد زندگی در خانه تک واحدی با مجتمع‌ها
			قرار، آیدما		

شکل ۴- موقعیت شهرک کاج، کریم آباد و آرامش (ماخذ: گوگل ارت و برداشت نگارنده، ۱۳۹۹)

Figure 4. Location of Kaj, Karimabad and Aramesh townships (Source: Google Earth and author's impression,

روش انجام پژوهش

نوع تحقیق توسعه‌ای است که به روش تحقیق ترکیبی (کیفی- کمی)، توصیفی-همبستگی و علی-مقایسه‌ای انجام شده است. جامعه آماری شامل کودکان ۱۱ تا ۱۵ سال می‌باشد؛ که در مجتمع‌های مسکونی سه شهرک کاج، کریم آباد و آرامش در شهر تنکابن زندگی می‌کنند. ۱۰۰ دختر و ۱۰۰ پسر به‌عنوان نمونه انتخاب شده‌اند. نمونه‌گیری به شکل طبقه‌بندی شده و هدفمند صورت گرفته است. برای سهولت دسترسی به جامعه، به مدارس واقع در محدوده مطالعه شامل مدارس دخترانه زینب کبری و فرهنگیان و مدارس پسرانه امام حسین و شهید چمران مراجعه شد. به دلیل خصوصیات خاص جامعه و محدودیت تعداد آن، برای برآورد حجم نمونه روش آماری مدنظر قرار- نگرفت. در بخش کیفی پس از مطالعات کتابخانه‌ای و بررسی سوابق موضوع، جهت شناسایی متغیرهای پژوهش از ابزار مصاحبه اشباع شده استفاده شد و از ۲۶ کودک خواسته شد تا ویژگی‌های مجتمع مسکونی مورد رضایت خود را توضیح دهند. پس از جمع‌آوری یافته‌ها، جهت دستیابی به متغیرهای تحقیق، تجزیه و تحلیل به روش برچسب‌گذاری و تحلیل سطر به سطر انجام و چهارچوب نظری پژوهش شکل گرفت. براساس نتایج

بخش کیفی طراحی پرسشنامه بسته پاسخ محقق ساخته (طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای ۵۰ سوالی) در بخش مولفه‌های مهم سکونتی (با کمک متخصصان) صورت گرفت و برای اطمینان از روایی آن از روش آلفای کرونباخ (۰/۹۵۳) استفاده شد. برای سنجش میزان رضایت از زندگی پرسشنامه استاندارد هیوبر (طیف لیکرت ۶ گزینه‌ای ۴۰ سوالی) به شکل بسته پاسخ به کار رفت. برای دستیابی به روابط بین متغیرها، از روش تحقیق توصیفی- همبستگی استفاده شد. در بخش کمی پژوهش، تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS.19 و آزمون همبستگی پیرسون، فریدمن و T-Student انجام گرفت.

یافته‌ها تجزیه و تحلیل یافته‌ها

جهت تعیین ارتباط بین متغیرهای پیش‌بین و ملاک از آزمون همبستگی پیرسون استفاده شده، سطح معناداری و میزان همبستگی تمامی متغیرها با رضایتمندی سکونتی محاسبه شده است. در همه موارد $P < 0/05$ می باشد که نشان‌دهنده رابطه معنادار گویه‌ها با رضایتمندی سکونتی است.

جدول ۳- جدول کلی میزان همبستگی متغیرها با رضایتمندی سکونتی و سطح معناداری و وضعیت آن‌ها

Table 3. Overall table of the degree of correlation between variables with residential satisfaction and their meaningful and status level

متغیرها	ضریب همبستگی	سطح معناداری وضعیت
صفات عینی محیط (عوامل کالبدی- واحد مسکونی)		
-مساحت زمین	۰/۲۰۷	۰/۰۰۰۵ تایید
-مساحت واحدهای مسکونی	۰/۲۰۹	۰/۰۰۰۵ تایید
-مساحت اتاق‌ها	۰/۳۱۰	۰/۰۰۰۵ تایید
تعداد اتاق‌ها- داشتن اتاق مستقل	۰/۲۸۰	۰/۰۰۰۵ تایید
-چشم‌انداز	۰/۳۳۰	۰/۰۰۰۵ تایید
-وجود پنجره‌های بزرگ رو به چشم‌انداز	۰/۲۲۹	۰/۰۰۰۵ تایید
-وجود تراس رو به چشم‌انداز	۰/۲۸۷	۰/۰۰۰۵ تایید
-وجود تراس قابل استفاده و مناسب به لحاظ مساحت	۰/۳۱۳	۰/۰۰۰۵ تایید
	۰/۲۳۸	۰/۰۰۰۵ تایید

تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۴۵	-وجود پنجره‌های وسیع در ارتباط با میزان نور دریافتی محیط -وجود پنجره‌های وسیع در ارتباط با میزان تهویه محیط
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۵۸	صفات عینی محیط (عوامل کالبدی-واحد همسایگی)
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۰۳	-وجود حیاط
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۲۵	-فضای سبز و پوشش گیاهی متنوع
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۴۳۷	-عناصر و مبلمان های محیطی(مانند آلاچیق، تاب و آبنما،...)
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۰۱	-نما
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۱۸۲	فضاهای باز و دوستانه و جمعی
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۱۶۴	فضای تفریحی، ورزشی و بازی
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۳۲	رفاهی، خدماتی، فرهنگی، تجاری
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۰۹	دسترسی ها -موقعیت مکانی
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۸۲	صفات ذهنی محیط (عوامل محیطی - واحد همسایگی)
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۹۹	-همسایه‌ها و روابط عمومی
تایید	۰/۰۰۰۵	-۰/۲۳۴	-بودن در کنار همسالان
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۱۸	ازدحام
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۳۶	-خلوت
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۳۸	فضای شخصی
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۱۴۵	قلمرو(مالکیت مکان و محدوده فیزیکی)
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۳۱	-مکان‌های امن و قابل دید
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۴۰	کنترل‌های امنیتی وجود نگهبانی
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۳۰	صفات ذهنی محیط (عوامل شخصی)
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۸۲	-نظرات شخصی
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۳۳	-آرزو و امید به آینده زیستی -شرایط سکونتی(رضایت و یا نارضایتی)
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۳۱۲	از شرایط سکونت در واحدهای بلند مرتبه- مقایسه با سایر
تایید	۰/۰۰۰۵	۰/۲۸۲	سکونتگاه‌ها) -مالک یا مستاجر بودن - مدت اقامت

با میزان تاثیر قابل ملاحظه است. در این بخش از آزمون فریدمن جهت اولویت‌بندی متغیرها بر اساس میانگین رتبه‌ها

در جدول ۴ به ترتیب رتبه‌بندی متغیرها به تفکیک شاخصه- های تاثیرگذار در رضایتمندی سکونتی کودکان ۱۱ تا ۱۵ سال

استفاده شده‌است. مشاهده می‌شود؛ مولفه وجود حیاط با میانگین ۱۰/۳۷ در اولویت اول قرار دارد در مولفه آرزو و امید به آینده زیستی با میانگین ۳/۵۵ در اولویت آخر است. شاخصه‌های کالبدی-واحد همسایگی، کالبدی-واحد مسکونی، محیطی-واحد همسایگی و شخصی به ترتیب با میانگین ۹/۰۶،

۶/۵۰، ۴/۶۰۰/۴۵ رتبه بندی شده‌اند. نتایج نشان می‌دهد کودکان به بعد عینی محیط با میانگین ۷/۷۸ بیش از بعد ذهنی محیط با میانگین ۵/۷۵ اهمیت می‌دهند.

جدول ۴- رتبه بندی کلی متغیرهای تاثیرگذار در رضایتمندی سکونتی کودکان به تفکیک شاخصه‌ها

Table 4. Overall ranking of the variables affecting children's residential satisfaction disaggregated by indices

رتبه	شاخصه‌ها	مولفه‌ها و گویه‌ها	اولویت بندی مولفه‌ها و گویه‌ها براساس میانگین رتبه‌ها
۱	کالبدی-واحد همسایگی	وجود حیاط	۱۰/۳۷
۲		فضای سبز و پوشش گیاهی متنوع	۱۰/۲۳
۳		دسترسی‌ها	۱۰/۲۰
۴		نما	۱۰/۱۴
۵		فضاهای باز و دوستانه و جمعی	۹/۵۸۵
۶		موقعیت مکانی	۹/۳۸
۷		فضای تفریحی، ورزشی و بازی	۸/۳۶
۸		رفاهی، خدماتی، فرهنگی، تجاری	۸/۱۷
۹		عناصر و مبلمان‌های محیطی	۶/۹۱
۱۰	کالبدی-واحد مسکونی	داشتن اتاق مستقل	۶/۷۸
۱۱		وجود پنجره‌های وسیع در ارتباط با میزان نور دریافتی محیط	۶/۶۷
۱۲	محیطی-واحد همسایگی	خلوت	۶/۶۵
۱۳	کالبدی-واحد مسکونی	وجود پنجره‌های وسیع در ارتباط با میزان تهویه محیط	۶/۶۵
۱۴	محیطی-واحد همسایگی	مکان‌های امن و قابل دید	۶/۶۳
۱۵	کالبدی-واحد مسکونی	وجود تراس رو به چشم‌انداز	۶/۵۶
۱۶	محیطی-واحد همسایگی	قلمرو(مالکیت مکان و محدوده فیزیکی)	۶/۵۶
۱۷		کنترل‌های امنیتی (دوربین)	۶/۵۵
۱۸		همسایه‌ها و روابط عمومی	۶/۵۳۵
۱۹	کالبدی-واحد مسکونی	وجود تراس قابل استفاده و مناسب به لحاظ مساحت	۶/۵۳
۲۰		مساحت اتاق‌ها	۶/۵۱
۲۱	محیطی-واحد همسایگی	وجود نگهبان یا پلیس	۶/۵۰
۲۲	کالبدی-واحد مسکونی	چشم انداز	۶/۴۹۵

۶/۴۶	فضای شخصی	محیطی-واحد همسایگی	۲۳
۶/۴۱	وجود پنجره‌های بزرگ رو به چشم‌انداز	کالبدی-واحد مسکونی	۲۴
۶/۳۶	ازدحام	محیطی-واحد همسایگی	۲۵
۶/۱۱	مساحت زمین	کالبدی-واحد مسکونی	۲۶
۶/۰۴	بودن در کنار همسالان	محیطی-واحد همسایگی	۲۷
۶/۰۲	مساحت واحد های مسکونی	کالبدی-واحد مسکونی	۲۸
۴/۶۴	نظرات شخصی	عوامل شخصی	۲۹
۴/۱۷	مالک یا مستاجر بودن		۳۰
۴/۰۵	شرایط سکونتی(رضایت و یا نارضایتی از شرایط سکونت در واحدهای بلند مرتبه- مقایسه با سایر سکونتگاه‌ها)		۳۱
۴/۰۲	مدت اقامت (عادت به محیط زیستی، وجود خاطرات گذشته)		۳۲
۳/۵۵	آرزو و امید به آینده زیستی		۳۳
اولویت بندی شاخصه‌ها براساس میانگین رتبه‌ها		شاخصه‌ها	ردیف
۹/۰۶		کالبدی- واحد همسایگی	۱
۶/۵۰		کالبدی- واحد مسکونی	۲
۶/۴۵		محیطی- واحد همسایگی	۳
۴/۰۰		عوامل شخصی	۴
اولویت بندی ابعاد عینی و ذهنی براساس میانگین رتبه‌ها		ابعاد	ردیف
۷/۷۸		بعد عینی	۱
۵/۷۵		بعد ذهنی	۲

از ۰/۰۵ ($p > 0/05$) باشد وضعیت رد می‌گردد و اگر این میزان کمتر از ۰/۰۵ ($p < 0/05$) باشد وضعیت تایید می‌گردد. در مورد دو گویه عنوان شده سطح معناداری کمتر از ۰/۰۵ است بنابراین اختلاف نظرات بین جنس دختر و پسر تایید می‌گردد به این صورت که تفاوت بین آن‌ها با میانگین (۳/۴۵ و ۲/۶۶) در مجموع میانگین‌ها معنادار نیست.

در جدول ۵ نظرات کودکان به تفکیک جنس در مورد گویه‌های رضایتمندی سکونتی مشخص شده که از طریق آزمون T-Student انجام شده‌است. نتایج نشان می‌دهد که نظرات کودکان پسر و دختر در مورد گویه‌های تحقیق در اکثر موارد به هم نزدیک بوده و تفاوت بارزی در این زمینه وجود ندارد. پسران به دو گویه فضای تفریحی، بازی و فضای رفاهی، خدماتی، فرهنگی، بیش از دختران اهمیت داده‌اند. که با ضریب معناداری ۰/۰۰۰۵ مشخص شده‌است. اگر سطح معناداری بیش

جدول ۵- مقایسه نظرات دختران و پسران در ارتباط با گویه‌های رضایتمندی سکونتی

Table 5. Comparison of girls and boys opinions regarding residential satisfaction items

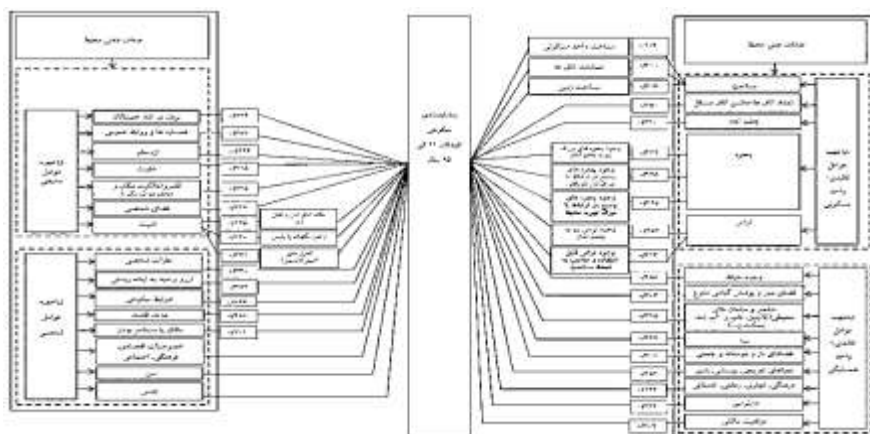
وضعیت	سطح خطا پذیری	سطح معناداری	t	انحراف استاندارد	میانگین Mean	جنس	متغیرها
عوامل کالبدی-واحد مسکونی							
رد	۰/۰۵	۰/۷۷۷	۰/۲۸۳	۰/۹۴۸	۳/۴۹	پسر	مساحت زمین
		۰/۷۷۷	۰/۲۸۳	۱/۰۴۸	۳/۴۵	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۳۴۹	۰/۹۳۹	۱/۰۷۸	۳/۵۰	پسر	مساحت واحدهای مسکونی
		۰/۳۴۹	۰/۹۳۹	۱/۰۳۰	۳/۳۶	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۸۱۳	-۰/۲۳۷	۱/۱۵۸	۳/۴۵	پسر	مساحت اتاق‌ها
		۰/۸۱۳	-۰/۲۳۷	۱/۲۲۷	۳/۴۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۵۰۵	۰/۶۶۸	۱/۰۸۶	۳/۴۶	پسر	تعداد اتاق‌ها-داشتن اتاق مستقل
		۰/۵۰۵	۰/۶۶۸	۱/۰۳۰	۳/۳۶	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۶۹۷	-۰/۴۱۵	۱/۱۴۸	۳/۴۳	پسر	چشم‌انداز
		۰/۶۹۷	-۰/۴۱۵	۱/۲۳۵	۳/۵۰	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۳۸۲	-۰/۸۷۶	۱/۱۹۲	۳/۴۵	پسر	وجود پنجره‌های بزرگ رو به چشم‌انداز
		۰/۳۸۲	-۰/۸۷۶	۱/۰۶۵	۳/۵۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱/۱۴۱	۳/۴۹	پسر	وجود تراس قابل استفاده مناسب به لحاظ مساحت
		۱/۰۰۰	۰/۰۰۰	۱/۲۲۷	۳/۴۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۷۲۲	-۰/۳۵۷	۱/۱۵۰	۳/۵۲	پسر	وجود تراس روبه چشم‌انداز
		۰/۷۲۲	-۰/۳۵۷	۱/۲۲۷	۳/۴۶	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۹۵۱	-۰/۰۶۲	۱/۱۳۲	۳/۵۳	پسر	وجود پنجره‌های وسیع درارتباط با میزان نوردریافتی محیط
		۰/۹۵۱	-۰/۰۶۲	۱/۱۵۰	۳/۵۴	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۲۷۳	۱/۱۰۰	۰/۹۸۷	۳/۵۰	پسر	وجود پنجره‌های وسیع درارتباط با میزان تهویه محیط
		۰/۲۷۳	۱/۱۰۰	۱/۰۶۸	۳/۶۶	دختر	
عوامل کالبدی-واحد های همسایگی							
رد	۰/۰۵	۰/۷۴۹	-۰/۳۲۰	۱/۰۸۷	۳/۵۲	پسر	وجود حیاط
		۰/۷۴۹	-۰/۳۲۰	۰/۱۲۱	۳/۵۷	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۱۲۷	۱/۵۳۴	۱/۰۹۱	۳/۶۴	پسر	فضای سبز و ایجاد پوشش گیاهی متنوع
		۰/۱۲۷	۱/۵۳۴	۱/۲۱۰	۳/۸۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۱۹۳	-۱/۳۰۶	۰/۹۲۶	۳/۰۳۷	پسر	عناصر و مبلمان‌های محیطی (مانند آلاچیق، تاب و آبنما...)
		۰/۱۹۳	-۱/۳۰۶	۰/۹۴۱	۳/۲۱	دختر	

رد	۰/۰۵	۰/۳۰۸	۱/۰۲۳	۰/۶۵۸	۳/۵۶	پسر	نما
		۰/۳۰۸	۱/۰۲۳	۰/۷۸۷	۳/۴۵	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۶۸۷	-۰/۴۰۳	۱/۰۱۴	۳/۳۴	پسر	فضاهای باز و دوستانه و جمعی
		۰/۶۸۷	-۰/۴۰۳	۰/۹۱۰	۳/۳۹	دختر	
تایید	۰/۰۵	۰/۰۰۰۵	-۴/۴۱۳	۱/۳۱۴	۳/۴۵	پسر	فضای تفریحی ورزشی و بازی
		۰/۰۰۰۵	-۴/۴۱۳	۱/۲۴۹	۲/۶۶	دختر	
تایید	۰/۰۵	۰/۰۰۰۵	-۳/۵۵۳	۱/۲۵۱	۳/۳۶	پسر	رفاهی، خدماتی، فرهنگی، تجاری
		۰/۰۰۰۵	-۳/۵۵۳	۱/۱۷۵	۲/۷۵	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۵۹۰	-۰/۵۴۰	۱/۱۲۸	۳/۴۹	پسر	دسترسی‌ها
		۰/۵۹۰	-۰/۵۴۰	۱/۲۲۷	۳/۴۰	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۷۸۳	-۰/۲۷۶	۰/۹۰۳	۳/۳۵	پسر	موقعیت مکانی
		۰/۷۸۳	-۰/۲۷۶	۱/۱۳۶	۳/۳۹	دختر	
عوامل محیطی							
رد	۰/۰۵	۰/۶۳۹	-۰/۴۷۰	۱/۲۷۴	۳/۲۵	پسر	بودن در کنار همسالان
		۰/۶۳۹	-۰/۴۷۰	۱/۱۲۹	۳/۳۳	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۵۵۹	-۰/۵۸۶	۰/۸۸۹	۳/۳۴	پسر	همسایه‌ها و روابط عمومی
		۰/۵۵۹	-۰/۵۸۶	۰/۹۲۰	۳/۴۲	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۳۵۷	-۰/۹۲۳	۰/۷۰۵	۳/۲۹	پسر	ازدحام
		۰/۳۵۷	-۰/۹۲۳	۰/۷۸۶	۳/۳۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۲۳۷	-۱/۱۸۵	۱/۲۲۵	۳/۴۳	پسر	خلوت
		۰/۲۳۷	-۱/۱۸۵	۱/۱۶۰	۳/۶۳	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۶۶۷	-۰/۴۱۷	۱/۱۴۸	۳/۴۲	پسر	فضای شخصی
		۰/۶۶۷	-۰/۴۱۷	۱/۲۲۷	۳/۴۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۵۲۱	-۰/۴۳۶	۱/۱۷۳	۳/۲۸	پسر	قلمرو (مالکیت مکان و محدوده فیزیکی)
		۰/۵۲۱	-۰/۴۳۶	۱/۱۸۱	۳/۳۳	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۴۷۵	۰/۷۱۵	۱/۱۶۳	۳/۶۱	پسر	مکان‌های امن و قابل دید
		۰/۴۷۵	۰/۷۱۵	۱/۲۱۰	۳/۴۹	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۵۴۷	-۰/۶۰۴	۱/۱۲۳	۳/۴۵	پسر	کنترل‌های امنیتی (دوربین)
		۰/۵۴۷	-۰/۶۰۴	۱/۲۱۸	۳/۵۵	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۷۶۷	-۰/۲۹۶	۱/۱۵۷	۳/۴۴	پسر	وجود نگهبان یا پلیس
		۰/۷۶۷	-۰/۲۹۶	۱/۲۲۷	۳/۴۹	دختر	
عوامل شخصی							

رد	۰/۰۵	۰/۲۶۶	۱/۱۱۴	۱/۲۵۹	۴/۰۱	پسر	نظرات شخصی
		۰/۲۶۶	۱/۱۱۴	۱/۱۴۹	۳/۸۲	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۳۵۹	-۰/۹۲۰	۱/۰۶۶	۳/۱۴	پسر	آرزو و امید به آینده زیستی
		۰/۳۵۹	-۰/۹۲۰	۰/۹۲۷	۳/۲۷	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۴۱۷	-۰/۸۱۴	۱/۳۶۲	۳/۳۸	پسر	شرایط سکونتی (رضایت و یا نارضایتی)
		۰/۴۱۷	-۰/۸۱۴	۱/۲۴۳	۳/۵۳	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۸۲۹	-۰/۲۱۶	۱/۴۰۹	۳/۵۶	پسر	مالک یا مستاجر بودن
		۰/۸۲۹	-۰/۲۱۶	۱/۲۰۶	۳/۶۰	دختر	
رد	۰/۰۵	۰/۳۸۱	-۰/۸۷۸	۱/۷۶۹	۶/۹۸	پسر	مدت اقامت (عادت به محیط زیستی، وجود خاطرات گذشته)
		۰/۳۸۱	-۰/۸۷۸	۱/۷۷۵	۷/۲۰	دختر	

میانگین هر کدام رتبه‌بندی شدند. در این زمینه شاخصه‌های کالبدی (واحد همسایگی و واحد مسکونی)، محیطی و شخصی براساس ابعاد عینی و ذهنی محیط به ترتیب با ضرایب تاثیر ۹/۰۶، ۶/۵۰، ۶/۴۵ و ۴/۰۰ اولویت‌بندی شدند. نتایج در این بخش نشان می‌دهد بعد ذهنی از دید آنان کمتر مورد اهمیت قرار گرفته‌است. بنابراین فرضیه اول رد می‌شود. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد؛ مولفه‌های آرزوهای آینده و نظرات شخصی به ترتیب با میانگین‌های ۳/۱۴، ۴/۰۱ برای پسران و ۳/۲۷، ۳/۸۲ برای دختران در اولویت‌های آخر قرار دارند. بر-خلاف انتظارات بر مبنای ویژگی آرمانگرایی و آینده‌نگری کودکان و تاکید بیشتر آن‌ها بر نظرات شخصی فرضیه دوم نیز رد می‌شود.

پس از بررسی یافته‌ها و تجزیه و تحلیل آن‌ها در این بخش به آزمون فرضیات و پاسخگویی به سوالات تحقیق پرداخته می‌شود. برای پاسخگویی به سوال اول شاخصه‌ها و مولفه‌های تاثیرگذار بر رضایت پسران و دختران از مجتمع‌های مسکونی شناسایی شدند؛ که در جدول ۴ به آن اشاره شده‌است. همچنین برای پاسخگویی به سوال دوم همه مولفه‌ها بین پسران و دختران به صورت مقایسه‌ای مورد تحلیل قرار گرفت. در جدول (۵) ملاحظه می‌شود؛ پسران و دختران فقط در مولفه‌های فضای تفریحی، ورزشی، بازی و مولفه‌های رفاهی، خدماتی، فرهنگی، تجاری به ترتیب با میانگین‌های ۳/۴۵، ۳/۳۶ و ۲/۶۶، ۲/۷۵ اختلاف نظر دارند. این تفاوت بسیار ناچیز و قابل چشم‌پوشی است. برای اثبات و یا رد فرضیه اول شاخصه‌های رضایتمندی کودکان براساس ابعاد عینی و ذهنی محیط و

شکل ۵- مدل تحلیلی رضایتمندی کودکان ۱۱ تا ۱۵ سال

Figure 5. Analytical model of residential satisfaction of children aged 11-15 years

نتیجه‌گیری

شخصی مربوط می‌شود. بنابراین در این بخش لازم است که به نظرات کودکان در مورد مجتمع مسکونی که در آن زندگی می‌کند اهمیت داده شود. حتی اگر امکان اعمال نظر کودکان وجود ندارد، می‌توان از طریق صحبت منطقی، آنان را متقاعد نمود. در این صورت کودک احساس مهم بودن و مورد احترام واقع شدن می‌کند. براساس تحقیق انجام شده در مورد رضایتمندی سکونتی کودکان در دوره سنی ۱۱ تا ۱۵ سال مشاهده می‌شود که تفاوت بارزی بین دختران و پسران وجود ندارد بنابراین با در نظر گرفتن موارد گفته شده می‌توان رضایت آنان را از محل سکونت خود به وجود آورد.

References

1. Alahyari Asli Arde, Sh., Jafari Mehr Abadi M. Shokr Gozar, A., 2018. Assessing the quality of social and physical environment of residential neighborhoods with a residential satisfaction approach (Case study: Rasht). *Journal of Iranian Geographical Association*.55: pp. 149-168. (In Persian)
2. Parsa (Pashabadi), Sh., Pour Ahmad, A., Haji, M., Jafari, E., 2018. Assessing the satisfaction of the residents of Sirus neighborhood of Tehran with municipal services. *Journal of Human Settlement Planning Studies*.4: pp. 825-841. (In Persian)
3. Mousavi, S., S., Baskha, M., Nosratinejad, F., 2019. Factors related to housing satisfaction among citizens living in Mehr Shahr Parand housing. *Journal of Human Settlement Planning Studies*. 73: pp. 39-62. (In Persian)
4. Arvin, M., Faraji, A., Azhand, M., 2020. The effect of residential satisfaction on population sustainability in housing projects in Behshahan. *Journal of Urban*

بر اساس نتایج تحقیق شاخصه کالبدی-واحد همسایگی بیشترین تاثیر را در رضایتمندی سکونتی کودکان داشته است. بنابراین در طراحی مجتمع‌های مسکونی پیشنهاد می‌گردد؛ مولفه‌های این شاخصه مانند: حیاط، فضای سبز، نما، عناصر محیطی، فضاهای جمعی و گروهی و... بیشتر مورد توجه قرار گیرد. می‌توان در طراحی مجتمع‌های مسکونی فضاهای باز و نیمه‌باز را به همراه پوشش گیاهی برای انجام فعالیت‌های جمعی به همراه مبلمان‌های محیطی طراحی نمود. در صورت وجود محدودیت‌های فضایی پیشنهاد می‌گردد، فضاهای نیمه‌باز در بام و یا بدنه ساختمان و یا بین واحدها طراحی شود. این فضاها باید دارای حصار و کاملاً ایمن باشند. همچنین در طراحی نما باید از مصالح و فرم‌های متناسب همراه با تعادل بصری استفاده نمود. در بررسی عوامل موثر در رضایتمندی سکونتی شاخصه کالبدی-واحد مسکونی از دید کودکان در اولویت دوم قرار دارد. بنابراین می‌توان در طراحی مجتمع‌های مسکونی به مولفه‌های آن از قبیل داشتن اتاق مستقل، تراس، پنجره مناسب جهت نورگیری و تهویه مناسب و ... بیشتر اهمیت داد. از بین تمامی مولفه‌های این شاخصه داشتن اتاق مستقل بسیار مهم است. پیشنهاد می‌گردد؛ در طراحی مجتمع‌های مسکونی فضاهایی که حس مالکیت را در افراد بخصوص کودکان تقویت می‌نمایند؛ حتی با حداقل مساحت در نظر گرفته شود. این فضاها باعث پاسخگویی به ویژگی استقلال طلبی کودکان می‌شود. شاخصه سوم مربوط به عوامل محیطی-واحد همسایگی است؛ که شامل مولفه‌هایی از جمله خلوت، امنیت، قلمرو، فضای شخصی، ازدحام، بودن در کنار همسالان و همسایه‌ها و تعاملات اجتماعی است. طراحی فضاهای امن در کنار فضاهای مشارکتی و عمومی که بتواند خلوت مطلوب، حس مالکیت و داشتن قلمرو را برای کودکان ایجاد کند بسیار مهم است. این فضاها در مجتمع‌های مسکونی که اغلب دارای محدودیت مساحت‌اند می‌تواند به اتاق کودک اختصاص یابد. کودک باید بتواند به صورت مستقل در مورد فضای داخلی اتاق خود نظر بدهد. شاخصه چهارم مربوط به عوامل شخصی است که بیشتر به شرایط سکونتی و نظرات

- Edition, Tehran: University of Tehran Press. 2013. 402 P. (In Persian)
12. Tavasoli, M. Rules and criteria for urban space design. Second Edition, Tehran: University of Tehran Press. 2015. 134 P. (In Persian)
  13. [Asefi](#), M., Imani, E., 2016. Redefining the desired Iranian-Islamic contemporary housing design patterns by evaluating the quality of traditional houses. *Journal of Islamic Architectural Research*. 2: pp. 56-75. (In Persian)
  14. Simatwa, W. Enose, M., 2010. Piaget's theory of intellectual development and its implication for instructional management at presecondary school level. Department of Educational Management and Foundations, Maseno University, Maseno, Kenya. *Journal of Educational Research and Reviews*. 7: pp. 366-371.
  15. Arizi, H., Golparvar, M., 2011. The evolution of cognition and reasoning of adolescent girls and boys in guidance in community behaviors and helping others. *Journal of Social Psychology Research*. 3: pp. 36-56. (In Persian)
  16. Hastings, P. D., Zahn-Waxler, C., McShane, K., 2005. We are, by nature, moral creatures: biological bases of concern for others. In M. Killen, J. Smetana (Eds), *Handbook of moral development*, Mahwah, NJ: Erlbaum. pp. 483-516.
  17. Naghdi, A., Belali, A., Mohamad Rezaei, F., 2015. Survey of residential satisfaction in the city of Hamedan and its sociological determinants. *Journal of Social Studies and Research and Planning*. 41: pp. 83-98. (In Persian)
  5. Moeini, M. Explain the quality of the residential environment based on the components of the place Case study: Three residential complexes in Kerman. PhD Thesis, Art and Architecture, Islamic Azad University, Science and Research Branch. 2011. 341 P. (In Persian)
  6. Tebi Masrouf, A., [Rezaei Moayed](#), S., 2016. Assessing Citizen Satisfaction with Residential Quality in Residential Complexes: Case Study: Residential Complexes in Hamadan. *Journal of Urban management*. 40: pp. 61-80. (In Persian)
  7. Lotf Abadi, H. *Developmental Psychology (2): Adolescence, Youth, and Adulthood*. Seventeenth Edition, Tehran: Samt Press. 2019. 284 P. (In Persian)
  8. Choudhury, I., 2005. A Conceptual model of resident satisfaction with reference to neighborhood composition. World Congress on Housing Transforming Housing Environments through Design, University of Pretoria, South Africa, 27-30, September. pp.11-18.
  9. [Mozaffari](#), N., [Latifi](#), B., [Berkpour](#), N., 2016. Measuring and comparing the level of residents' satisfaction with the residential system (Case study: Districts 3 and 11 of Tehran). *Journal of Urban Studies*. 17: pp. 77-92. (In Persian)
  10. Hayati, N. *The secret of a happy life*. First Edition, Tehran: Arashk Press. 2019. 95 P. (In Persian)
  11. Shamaei, A., Ahmad Pour, A. *Urban improvement and renovation from the perspective of geography*. Fifth

23. [Zanganeh](#), M., Abdolmaleki, S., [Mousavi](#), M. S., 2018. Assessment of environmental quality (objective-subjective) and residential satisfaction in new settlements (Case study: Tohid Sabzevar settlement). *Journal of International Geographical Research in Urban Planning*. 4: pp. 827-844. (In Persian)
24. Javanshir, Sh., 2016. Protection of privacy in designing of residential complexes architecture and its effect on constructive relations among the residents. *Journal of Modern Applied Science*. 1: pp. 103-113.
25. Ibrahim A. Z., Tucker, R., 2018. Residential satisfaction in low-density Australian suburbs: The impact of social and physical context on neighborhood contentment. *Journal of Environmental Psychology*. 56: pp 36-45.
26. Mardjan, M., Jahan, A. Open Reference Architecture for Security and Privacy Documentation. Third Edition. Netherland: The Business Management Support Foundation, Apeldoorn, 2019. 217 P.
18. Habibi, M., Behnamifard, F., 2016. Exploring the Level of Urban Spaces' Responsiveness to Adolescents' Needs Case Study: Azadi Street in Karaj. *Journal of Architecture and Urban Planning*. 17: 139-154. (In Persian)
19. [Cicognani, E.](#), [Albanesi, C.](#), Zani, B., 2008. The impact of residential context on adolescents' subjective wellbeing. *Journal of Community & Applied Social Psychology*. 6: pp. 558-575.
20. Baiden, Ph., Arku, G., 2011. An assessment of resident housing satisfaction and coping in Accra Ghana. *Journal of public health*. 19: pp. 29-37.
21. Shahlaei, A., Mohajeri, M., 2015. In-Between Space, Dialectic of Inside and Outside in Architecture. *Journal of Architecture and Urban Development*. 3: pp. 73-80.
22. Lin, S., Li, Z., 2017. Residential satisfaction of migrants in Wenzhou, an 'ordinary city' of China. *Journal of Habitat International*. 66: pp. 76-85.